Fróðskaparsetrið, Maskinskúlin, Sjómansskúlin og Teknisku skúlarnir rudda slóð:

Gjørt avtalur við norskar skúlar

Útbúgving av fólki er ein íløga í framtíðina. Hetta kostar, og tað mugu okkara politikarar eisini gera sær greitt. Hetta sigur Hans Pauli Joensen, leiðari á Náttúruvísindaligu deildini á Fróðskaparsetrinum, sum heldur avtalurnar við útbúgvingarstovnar í Stavanger kunnu fáa stóran týdning fyri Føroyar, eitt nú í sambandi við eina oljuvinnu. Saman við øðrum skúlum vil Fróðskaparsetrið nú rudda slóðg fyri at útbúgva okkara egna fólk til at manna eina oljuvinnu - eisini tey týðandi og avgerandi størvini, ið skulu tryggja, at politikararnir taka tær røttu avgerðirnar.

Paulí Einarsson frá Føroya Oljuráðið og Claus Reistrup frá Landsskúlafyrisitingini hava verið við í arbeiðinum at fáa avtalur við norðmenn og fegnast um úrslitið

Umboð fyri Fróðskaparsetrið, Høgskolan í Stavanger, Landsskúlafyrisitingina, Føroya Oljuráðið og Statoil (AMG) fegnast um avtalurnar. Mynd Johan Helmsdal

Jan Muller

Dagurin í gjár var ein týðandi dagur í føroyskari útbúgvingarsøgu. Tá vóru ikki færri enn tvær avtalur undirskrivaðar millum føroyskar og norskar útbúgvingarstovnar.

Á Maskinskúlanum í Havn varð avtala undirskrivað millum fýra føroyskar útbúgvingarstovnar, Tekniska skúlan í Havn, Tekniska skúlan í Klaksvík, Maskinmeistaraskúlan og Sjómansskúlan øðrumegin og Stavanger maritime videregående skole hinumegin.

Hin avtalan er millum Fróðskaparsetur Føroya og Høgskolen í Stavanger.

Avtalurnar skulu geva føroyingum, sum ætla at velja sær starv innan oljuvinnuna, møguleika at útbúgva seg í Noregi umframt eisini at fara á skeið og fáa eftirbúgving har eins og her heima.

Talan er sum so um einki minni enn eina kollvelting innan føroyska útbúgvingarverkið, tí hesar samarbeiðsavtalurnar í størri mun enn vanligt eru við til at byggja brúgv millum undirvísing og vinnulív.

Pauli Einarsson setti skjøtil á

Tað var formaðurin í Føroya Oljuráðið og ráðgevi hjá ALS, Pauli Einarsson, ið setti skjøtil á. Tað var í sambandi við eina kanning, ið gjørd varð í Stavanger í fjør heyst, at hann og Torgerð Nielsen á ALS tóku stig til at vitja teir báðar norsku skúlarnar fyri at vita, um ikki møguleiki var fyri at fáa okkurt samstarv í lag við føroyskar útbúgvingarstovnar. Endamálið við tí var at skapa føroyingum eitt betri og tryggari grundarlag fyri at vera við í eini komandi oljuvinnu.

Nú bert nakrar fáar mánaðir seinni er hesin ynskidreymur vorðin veruleiki ikki minst tí, at góðar kreftir í Føroyum og Noregi, eitt nú á Fróðskaparsetrinum og á Landsskúlafyrisitingini hava arbeitt væl, miðvíst og skjótt.

Tá avtalan varð undirskrivað á Náttúruvísindaligu deildini á Fróðskaparsetrinum í gjár av m.a. Joan Paula Joensen, rektara og Erik Leif Eriksen, rektara kendist hetta sum, at eitt skjøtil varð settur á eitt heilt nýtt kapittul í føroyskari útbúgvingarsøgu.

Ítøkiligt úrslit - orð gerast veruleiki

Hans Pauli Joensen er leiðari á Náttúruvísindaligu deildini á Fróðskaparsetrinum, og hann dylur ikki fyri, hvussu feginn hann er um nýggju avtalurnar.

Tað er hugaligt at síggja, at tað ber til at gera orð til veruleika. Her hugsi eg um tað stóra arbeiðið, ið varð gjørt av oljuútbúgvingarnevndini í fjør. Tað var karmurin. Avtalurnar, sum nú eru undirskrivaðar við bæði Fróðskaparsetur og hinar skúlarnar, er útfyllingin av hesum karmi.

Hans Pauli Joensen sær hetta sum av stórum týdningi fyri ikki bert føroyska undirvísingarverkið, men eisini fyri alt samfelagið, tí við hesum er møguleiki skaptur fyri at byggja upp eina kompetancu - eisini á høgum støði - rundan um eina føroyska oljuvinnu.

Avtalurnar, sum eru gjørdar fyri Fróðskaparsetrið, eru meira á einum yvirornaðum støði, meðan ein er beinleiðis ætlað oljuvinnuni. Tað er útbúgvingin av oljuverkfrøðingum.

Ætlanin er at gera eina útbúgving í Føroyum, sum m.a. byggir á Støðisútbúgvingina innan náttúruvísindi, ið er á Fróðskaparsetrinum í dag. Har verður hálvtannað ár lagt omaná, og ein stórur partur av hesi undirvísingini verður í Stavanger. Tí leggur tað eisini upp til eitt samstarv innan lærarakreftir.

Ein partur av hugsanini við umrøddu avtalum er nettup hetta at kunna senda lærarar til Føroya og somuleiðis at útbúgva víðari føroyskar lærarar til at taka sær av undirvísingini.

Í endanum á umrøddu Støðisútbúgving liggur eitt projekt, og hetta kann so eisini gerast í Føroyum við vegleiðarum úr Stavanger. Projektið kann eisini gerast saman við oljuvinnuni. Tað er rættiliga vanligt, at hetta verður gjørt.

Hans Pauli Joensen heldur sjálvur, at tað kann vera ein týðandi liður í útbúgvingini av oljuverkfrøðingunum at fáa møguleika at gera projektini saman við vinnulívinum.

Natturligt at samvinna við Noreg

Uppá fyrispurning, hví vit júst gera avtalur við norskar skúlar um hesi viðurskiftini sigur Hans Pauli Joensen, at norðmenn hava havt oljuvinnu í nógv ár og hava útbygt eitt undirvísingarverk á hesum øki í skjótt 30 ár. Tað er tí rættiliga natúrligt at fara til Noregs. Tað er eisini lætt at fara til Noregs av landafrøðiligum orsøkum. Tí har skal tú ikki gjalda fyri skúlan. Tað skal tú harafturímóti í Bretlandi.

sum Fróðskaparsetrið annars eisini hevur avtalur við.

Hans Pauli Joensen heldur, at umrøddu avtalur eru við til at lyfta støði hjá føroyskum útbúgvingarstovnum, somuleiðis sum tað er við til at lyfta støðið í vinnulívinum til at kunna virka í eini oljuvinnu.

Hetta er eisini nakað, sum teir á Fróðskaparsetrinum hava royni í verkfrøðingaútbúgvingini eitt nú í elektroverkfrøði, har projekt eru gjørd saman við vinnulívinum.

Vit spurdu Hans Paula Joensen um ein vandi kann vera í tí, at tað verður fokuserað so nógv uppá útbúgving innan oljuvinnu, at eingin fer at hava áhuga fyri eitt nú fiskivinnuútbúgving meira?

Eg haldi ikki, at nakar vandi er í tí. Tað er ómetaliga týdningarmikið, at vit halda okkum ajour í fiskivinnuni, tí hon er nakað, sum er varandi, meðan ein oljuvinna hevur eina avmarkaða lívstíð. Tað má vera so, at tá oljuvinnan er av ein at enda, so mugu vit framhaldandi duga at fiska, hagreiða og selja fisk.

Eiga at manna størv í oljuvinnu við okkara egnu fólkum

Men um tað nú vísir seg, at eingin olja er við Føroyar, hava vit tá gjørt eina skeiva íløgu í útbúgvingarøkinum?

Tað haldi eg ikki. At útbúgva fólk til hesa vinnu ger tey før fyri primert at arbeiða í hesi vinnuni, men tað ger tey eisini før fyri at arbeiða í øðrum vinnum.

Hans Pauli Joensen heldur tað hevur stóran týdning, at vit fáa mannað størvini í eini oljuvinnu í størst mun sjálvir.

-Tað vil vera ein innkoyringstíð, har tað kanska ikki fer at bera so væl til at klára tað í øllum liðum í hesi vinnu. Men málið má vera, at vit útbúgva føroyingar til at arbeiða í øllum hesum liðum og at kunna vera við, har avgerðirnar verða tiknar.

-Tú metir, at tað er avgerandi fyri tær politisku avgerðir, at politikararnir hava væl útbúnar føroyingar til at ráða teimum?

-Hetta er týdningarmikið. Vit hava sæð tað alt ov ofta, tá vit hava fingið arbeiði gjørd av útlendingum í Føroyum, at tað so ikki liggur so nógv eftir her í landinum, tí vit hava ikki fólk, sum kunnu absorbera tá vitanina, sum er tilgongilig. Tað av týdningi, at vit í Føroyum kunnu útbúgva fólk, sum kunnu absorbera tá vitanina, sum vit kunnu fáa við teimum útlendingum, sum í fyrstu atløgu vilja vera her - og at hesir føroyingarnir sum fráliðir kunnu vera við til at ráðgeva politikarar í ætlanum, sum verða lagdar fyri av ymiskum m.a. teimum, ið vilja útvinna oljuna.

Týs at Fróðskaparsetrið og aðrir føroyskir útbúgvingarstovnar eftir tíni meting kunnu fáa stóran týdning fyri, hvat vit sjálvir kunnu fáa burtur úr eini oljuvinnu?

-Tað vil eg halda. Øll útbúgvingarliðini, sum leggja seg eftir at útbúgva fólk til at virka í hesi nýggju vinnu, vilja hava ein stóran týdning.

Hans Pauli Joensen vísir á, at hóast eingin olja er funnin enn og vit vita ikki, um olja er her, so er tað rætt longu nú at gera okkum út til at taka ímóti eini slíkari vinnu.

-Serliga tá tað snýr seg um tær longri útbúgvingarnar, so nyttar tað ikki, at vit standa og bíða til at útbúgva fólk, til oljan er funnin. Tá skulu vit hava fólkini klár. Og tað er serliga við teimum longri útbúgvingunum, at tað tekur tíð at útbúgva seg.

Hann heldur tí ikki, at vit hava tíð til at bíða við at útbúgva fólk til hesa vinnu.

Politikararnir eiga at siga ja

Hans Pauli Joensen vísir á, at tað í øllum hesum er ómetaliga týðandi fyri teir at kunna tilrættaleggja yvir nøkur ár, og tí er eisini avgerandi, at tú veitt, um tú

hevur pengar til hesar útbúgvingar.

Tað kostar at útbúgva hesi fólkini, og ein partur má koma frá landinum. Sjálvt um ein kann vóna, at nakað av virkseminum kann verða sponsorerað av øðrum. Men tað má so altíð finnast ein basisfígging, sum ger tað møguligt at til rættaleggja.

Hans Pauli Joensen dylur ikki fyri, at tær ætlanir, sum hann her hevur umrøtt, koma at kosta eyka. Men hetta við at útbúgva fólk er ein góð íløga í framtíðina.

Tí haldi eg eisini, at okkara politikarar mugu gera sær greitt, at tað er neyðugt at fáa útbúgvið fólk. Og at tað eisini kostar pengar at útbúgva fólk. Teir mugu eisini gera sær greitt um teir vilja, at vit skulu útbúgva fólk her í landinum.

Hans Pauli Joensen nevnir í hesum sambandi aðrar spennandi møguleikar, og her sipar hann til eftirútbúgving av fólki, sum longu hava eina útbúgving.

Slík avtala sum henda kann gera tað møguligt hjá eitt nú verkfrøðingum, sum hava verið við til at byggja út okkara infrastruktur, tvs. vegir og havnir, til at umskúla seg til eina komandi oljuvinnu.

Hetta er so nakað, sum hædd verður tikin til í teimum tilboðum, sum Fróðskaparsetrið fer at bjóða út. Tvs. at tú hevur møguleika at aktivera og motivera longu útbúgvin fólk, sum í dag kanska einki arbeiði hava men sum sita inni við bæði royndum og nógvari vitan. Tað ræður bert um at eftirútbúgva hesi fólkini.

Hans Pauli Joensen leggur tó dent á, at her er fyrst og fremst talan um at geva studentum nakrar tilboð men so sanniliga eisini øðrum í samfelagnum.

Føroyingar vælkomnir til Stavanger

Undir hátíðarhaldinum í Nóatúni í gjár í sambandi við undirskriving av avtalunum greiddi rektarin á Høgskolen i Stavanger, Erik Leif Eriksen frá nýggja samstarvinum, og hann gleddi seg til at síggja nógvar føroyingar hár á skúlanum komandi árini.

Hann visti á, at vónandi eru avtalurnar um tær meira tøkniligu útbúgvingarnar við atliti til oljuvinnu bara byrjanin. Tí møguleikarnir fyri at útbúgva seg á øðrum økjum innan oljuvinnu, eitt nú oljujura og oljubúskap og so eisini á heilt øðrum økjum, eru stórir. Høgskolan i Stavanger hevur í dag 6000 næmingar.

Tá avtalan varð undirskrivað vóru eisini umboð fyri Landsskúlafyrisitingina, Føroya Oljuídnað og norska oljufelagið Statoil við.

Hans Pauli Joensen takkaði Paula Einarsson fyri at hava verið so framsíggin og umhugsin, tá hann á kanningarferð í Noregi knýtti samband millum Føroyar og norska útbúgvingarverkið.

Pauli Einarsson segði seg vera sera fegnan um, at hetta hevði gingið so væl í hond og so skjótt. Hann metti tað hevur stóran týdning at kunna brúka av vitanini hjá hvørjum øðrum.

Claus Reistrup frá Landsskúlafyrisitingini, sum hevur havt til uppgávu at samskipa alt hetta, sigur við Sosialin, at tað er hugaligt at síggja, hvussu ríkilig og positiv úrslit spyrjast burtur úr. Hann heldur tað eisini vera gott at síggja, hvat kann koma burtur úr, tá teir ymsu útbúgvingarstovnarnir í Føroyum arbeiða saman.

Hetta málið er so eitt dømi um, at tað ber til arbeiða saman og fáa nakað gott burtur úr fyri samfelagið. Hetta er so bert byrjanin. Vónandi kunnu vit byggja víðari á hesa góðu byrjan sigur Claus Reistrup.

Fróðskaparsetrið meira internationalt

Jóan Pauli Joensen, rektari á Fróðskaparsetrinum sigur í eini viðmerking, at talan er um ein merkisdag fyri føroyska útbúgvingarverkið sum heild og hann heldur, at Fróðskaparsetrið við hesi avtalu vísir, at tað er við at gerast meira internationalt, nakað sum er avgjørt rætta leiðin at ganga. Hann sær fram til eitt fruktagott samstarv við Høgskolan i Stavanger og vónar eins og starvsbróður hansara hár, at samvinnan kann útbyggjast til at fevna um mangar aðrar lærugreinir og fak eisini.

Erik Eriksen, rektari á Høgskolan i Stavanger sær fegin, at føroyingar útbúgva seg í Noregi. Mynd J. Helmsdal

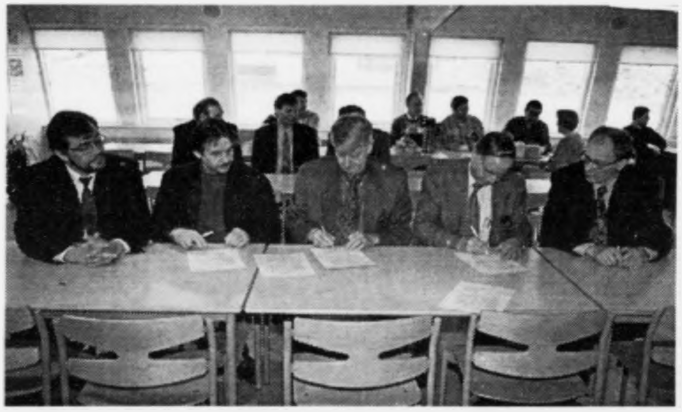

Umboð fyri Maskinmeistaraskúlan, Sjómansskúlan og teknisku skúlarnar og Stavanger maritime videregående skole skriva undir avtaluna. Mynd Álvur Haraldssen

RIMMAR BINGO!

verður í HAVNAR KLUBBA
SUNNUDAGIN 2. mars, kl. 16.00

FULL PLÁTA	2 REKKJUR	1 REKKJA
2 x 500 l av olju frá Statoil	5 máltíðir fyri tvey á Hafnia	10 x feskur døgurðamatur
5 ísl. krov	5 ks. av 1/2 l. sodavatni frá Føroya Bjór	Gisting á Fjalsgarði 6 fólk 1 nátt
5 gávukort á 600 kr.	Gisting á Giljanesi og Fjalsgarði - 6 fólk 2 nætur	Gisting á Giljanesi 6 fólk 1 nátt

15 VINNINGAR Á LUTASEÐLI:
m.a. 1000 l. av olju frá Statoil, Gjugg í Borg ferð, Vikuskiftisferðaseðil til Danmarkar

Fráhaldsarbeiðið á Fjalsgarði